

Til Socialudvalget

21-09-2009

**Bilag 4: Casebeskrivelser af samarbejdet mellem
Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Sagsnr.
2009-109709

Dokumentnr.
2009-554254

I Københavns Kommunes strategi for udvikling af arbejdet med udsatte børn og unge lægger Socialforvaltningen op til et tættere og mere systematisk samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen på en række områder. Det drejer sig blandt andet om samarbejdet omkring en tidlig indsats i sundhedsplejen, i daginstitutionerne og ved skolefravær. Derudover ønsker Socialforvaltningen en hurtigere udrulning af SSP enkeltsagskonceptet og en bedre koordination og organisatorisk forankring af det opsøgende gadeplansarbejde.

Sagsbehandler
Hannah I P Wilson

Nedenfor har vi beskrevet, hvordan dette samarbejde på nuværende tidspunkt foregår i praksis ud fra fem forskellige konstruerede cases. De fem cases viser et typisk samarbejde, når det foregår efter de gældende retningslinjer og aftaler.

Ved hver case fremgår det, hvilke positive effekter, der er ved det nuværende samarbejde, og den måde det er organiseret på. Men casene beskriver også, hvordan samarbejdet kan styrkes, særligt i de tilfælde,

**Mål- og rammekontor for
børnefamilier**

Bernstorffsgade 17
1592 København V

Telefon
3317 3531

Telefax
3317 3236

E-mail
LA08@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683014

www.kk.dk

hvor der er få formelle procedurer og retningslinjer, som er styrende for samarbejdet. Det er netop det, som tiltagene i strategien, skal bidrage til, nemlig at gøre samarbejdet mellem Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen mere formaliseret og baseret på faste procedurer og aftaler.

Samarbejdet om tidlig indsats i sundhedsplejen, i daginstitutionerne og i skolerne

Faktaboks: Retningslinjer for samarbejdet mellem børnefamilieteamene, sundhedsplejen, daginstitutionerne og skolerne

- *Når du er bekymret for et barn – En handlevejledning for tidlig indsats*, der beskriver, hvordan man underretter hvis man er bekymret for et barn samt sagsgangene i børnefamilieteamet.
- *Standard for tidlig indsats*, der beskriver tiltag på tværs af Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen samt arbejds gange i børnefamilieteamet.
- Der findes i dag ingen fælles procedurebeskrivelser for, hvordan kontakten til og samarbejdet med sundhedsplejen, daginstitutionerne og skolerne skal foregå.
- For at et samarbejde kan finde sted skal forældremyndighedsindehaveren give samtykke til, at børnefamilieteamet og sundhedsplejen/daginstitutionen/skolen må dele oplysninger.

Case 1: Vanskeligheder hos et nybagt forældrepar

”En sundhedsplejerske er på første besøg hos et ungt par, der er blevet forældre for første gang. Hjemmet er præget af en kaotisk stemning. Den nyfødte dreng har kolik og begge forældre er usikre på deres forældrerolle. Den manglende søvn og de to unges usikkerhed påvirker parforholdet og samværet med den lille dreng. Moderen er opgivende og faderen har flere gange på grund af frustration forladt hjemmet og været væk i flere dage og erkender, at han enkelte gange har haft en voldsom tilgang til drengen, når han græder i for lang tid.

Sundhedsplejersken vurderer, at familien er i en skrøbelig situation, der med tiden kan påvirke barnet i en negativ retning og beslutter sammen med sin ledende sundhedsplejerske at tilbyde ekstra besøg. Familien takker ja til tilbuddet. Sundhedsplejersken kontakter det lokale børnefamilieteam og orienterer om, at der kan blive behov for et fælles besøg i hjemmet, hvis situationen ikke forbedres.

Inden næste opfølgingsbesøg ringer den nybagte mor til sundhedsplejersken og er opgivende og frustreret. Sundhedsplejersken tilbyder, at en socialrådgiver fra børnefamilieteamet kan komme med på næste hjemmebesøg, da der i Socialforvaltningen kan være nogle tilbud, der kan afhjælpe familien. Moderen takker ja til dette og samtykker til at sundhedsplejen og børnefamilieteamet må dele oplysninger, hvis dette skulle blive relevant.

Ved det fælles hjemmebesøg vurderes det, at familien udover de ekstra

hjemmebesøg fra sundhedsplejen kan have behov fra støtte fra Socialforvaltningen. Børnefamilieteamets undersøgelsesgrupper opstarter en § 50 undersøgelse. Mens undersøgelsen foregår modtager familien ekstra besøg fra sundhedsplejen samt rådgivning i Servicebutikken. Det er gennem hele forløbet tæt dialog mellem sundhedsplejen og børnefamilieteamet, hvor ansvarsområder afklares. Sundhedsplejersken følger barnets sundhedstilstand tæt, mens socialrådgiveren afklarer familiens vanskeligheder og ressourcer igennem §50-undersøgelsen”

Casen viser, hvor vigtigt det er, at

- der sker en tidlig og helhedsorienteret indsats, så problemerne opdages inden de vokser sig store.
- Socialforvaltningen kommer tidligt ind i billedet, bl.a. fordi problemerne forældrenes vanskeligheder ikke alene kan klares med den viden og de ressourcer, der er i et frivilligt tilbud som sundhedsplejen er.
- det er tydeligt, hvilke tiltag hhv. Socialforvaltningen og sundhedsplejen har mulighed for at iværksætte.

Socialforvaltningen ønsker i arbejdet med strategien omkring et styrket samarbejde med sundhedsplejen at sikre:

- at Socialforvaltningen kommer så tidligt ind i billedet som muligt. Som praksis er i dag er der ikke et systematiseret samarbejde med sundhedsplejen og kun ca. 1 % er de underretninger børnefamilieteamet modtages kommer fra sundhedsplejen.
- en entydig indgang til Socialforvaltningen for sundhedsplejen, så de nemt og hurtigt kan inddrage børnefamilieteamet ved en bekymring.
- klare arbejdsgange, hvor det er tydeligt for alle parter, hvem der gør hvad og hvornår, og at der er en gensidig forståelse af ansvarsfordeling i processen.
- at der ikke sker et ”slip”, hvis en familie med behov for særlig støtte fravælger de frivillige tilbud fra sundhedsplejen, men at Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen arbejder sammen om at bevare en kontakt til familien.
- at, der sker en tidlig og fælles indsats, hvor det professionelle netværk omkring barnet sammen med familien inddrages så tidligt som muligt i løsningen af familiens vanskeligheder.
- at der indhentes samtykke fra forældremyndighedsindehaveren til at dele oplysninger, således at et samarbejde bliver muligt.

Case 2: Mistrivsel hos et barn i en daginstitution

”Mads er 4 år og går i daginstitutionen Æbleskroget. Mads

kontaktpædagog har lagt mærke til, at Mads de sidste måneder er blevet indesluttet, fravælger at lege med de andre børn og i stedet sidder meget for sig selv. Det er også flere gange sket, at Mads mor har holdt ham hjemme uden at give besked. Kontaktpædagogen har nævnt dette over for moderen, der forklarer, at hun er flyttet sammen med sin nye kæreste, og at dette har været lidt af en omvæltning for Mads, men at det med tiden nok skal gå over. Man beslutter i institutionen, at være opmærksom på Mads de følgende uger.

Da der ikke sker nogen forbedring, og Mads ikke vil snakke om, hvordan det går derhjemme, vælger man at tage sagen op anonymt i bydelens tværfaglige gruppe, hvor også en medarbejder fra det lokale børnefamilieteam sidder. Her råder socialrådgiveren daginstitutionen til at indkalde mor til et møde, hvor også en medarbejder fra børnefamilieteamet deltager. Formålet er, at drøfte institutionens bekymring for Mads. Kontaktpædagogen kontakter mor og inviterer hende til et møde. Mor informeres om, at børnefamilieteamet også deltager på mødet, fordi institutionen er bekymret i en sådan grad, at næste skridt sandsynligvis vil være en underretning.

Inden mødet afklarer kontaktpædagogen, institutionslederen og socialrådgiveren, hvilke roller de skal have på mødet. På selve mødet forklarer Mads mor igen, at der blot er tale om, at tingene lige skal falde på plads derhjemme. Da socialrådgiveren bliver ved med at spørge ind til, hvordan det går i derhjemme kommer det frem, at Mads mor flere gange er blevet slået af sin nye kæreste. Hun understreger, at Mads aldrig har været i rummet, når dette er sket, og at kæresten ikke vil gøre det igen. Socialrådgiveren forklarer med eksempler fra hendes arbejde, hvorledes vold i hjemmet kan påvirke ikke kun den der bliver slået, men også børnene i hjemmet.

Moderen indvilliger på mødet i, at socialrådgiveren sammen med en familiebehandler kommer på besøg i hjemmet og snakker med hele familien om, hvad der skal til for at løse problemerne i hjemmet. Her samtykker mor til, at daginstitutionen og børnefamilieteamet gerne må dele oplysninger.

På baggrund af mødet vurderer børnefamilieteamet, at der er behov for at igangsætte en §50-undersøgelse. Samtidig laver institutionslederen, kontaktpædagogen og socialrådgiveren en handlingsplan for det videre arbejde med Mads i institutionen og samarbejdet med familien.”

Casen viser, hvor vigtigt det er, at

- der sker en tidlig og helhedsorienteret indsats, så problemerne opdages inden de vokser sig store.
- Socialforvaltningen kommer tidligt ind i billedet, bl.a. fordi barnets ændrede adfærd kan afspejle vanskeligheder, der

knytter sig til hjemmet og derfor ikke kan klares alene i daginstitutionen.

- det er tydeligt, hvilke tiltag hhv. Socialforvaltningen og daginstitutionen har mulighed for at iværksætte.

Socialforvaltningen ønsker i arbejdet med strategien omkring et styrket samarbejde med daginstitutioner at sikre:

- at Socialforvaltningen kommer så tidligt ind i billedet som muligt. Som praksis er i dag modtages kun ca. 4 % af underretninger fra daginstitutioner. Herudover er det ikke sjældent, at Socialforvaltningen først inddrages, hvis de tiltag, der iværksættes i daginstitutionen, eks. støttepædagog, ikke fører til forbedringer.
- en entydig indgang til Socialforvaltningen for daginstitutionerne, så de nemt kan inddrage børnefamilieteamet ved en bekymring.
- klare arbejds gange, hvor det er tydeligt for alle parter, hvem der gør hvad og hvornår, og at der er en gensidig forståelse af ansvarsfordeling i processen. Herunder, at der følges jævnlige op på hvert enkelt barn.
- at, der sker en tidlig og fælles indsats, hvor det professionelle netværk omkring barnet sammen med familien så tidligt som muligt inddrages i løsningen af familiens vanskeligheder.
- at der indhentes samtykke fra forældremyndighedsindehaveren til at dele oplysninger, således et samarbejde bliver muligt.

Case 3: Bekymrende fravær i skolen

”Sofie er 12 år og går i skole på Nørrebro. Hendes klasselærer bemærker, at hun gennem en periode gradvist har mere fravær og ikke deltager i timerne. Hun prøver at tale med Sofie om problemet, men Sofie er afvisende. Sofies klasselærer drøfter sin bekymring med sine kollegaer, som også oplever, at Sofie virker fraværende i undervisningssituationen og har et højere fravær. Klasselæreren beslutter sig for at gå til sin leder med sin bekymring, og de aftaler, at drøfte sagen med skolens socialrådgiver.

Skolelederen, skolesocialrådgiveren og klasselæreren drøfter sammen Sofies situation. De drøfter, hvilke indsatser skolen har mulighed for at iværksætte, og hvilke muligheder der er i det sociale system. De bliver enige om at indkalde Sofie og hendes mor til et møde på skolen, hvor de kan drøfte skolens bekymring for Sofie.

På mødet fortæller moderen, at hun for nyligt er blevet arbejdsløs og siden da har fået et større alkoholforbrug. Det medfører, at hun ikke kan overskue at få Sofie op og i skole om morgenen. De aftaler, at skolesocialrådgiveren kontakter det lokale børnefamilieteam, så der

kan blive taget hånd om problemet i hjemmet. Sofies mor giver samtykke til at skolesocialrådgiveren kan videregive oplysninger om Sofie til børnefamilieteamet, hvis det bliver nødvendigt.

I forhold til skolen aftales det, at der iværksættes særlig støtte til Sofie i en periode. Skolesocialrådgiveren fortæller Sofie, at hun også kan besøge Åben Anonym Rådgivning, hvor hun kan tale om sine problemer med en mor, der drikker. Det aftales, at de alle mødes igen om 1 måned for at følge op på, hvordan det går.

Efter mødet laver skolelederen, skolesocialrådgiveren og klasselæreren en handlingsplan, som indeholder en beskrivelse af de iværksatte handlinger, samt hvem der er ansvarlig for gennemførelse.”

Casen viser, hvor vigtigt det er, at

- der sker en tidlig og helhedsorienteret indsats, så problemerne opdages inden de vokser sig store.
- Socialforvaltningen kommer tidligt ind i billedet, bl.a. fordi barnets problemer i skolen kan afspejle problemer, der knytter sig til hjemmet, og som derfor ikke kan klares alene i skolens regi men kræver indsats fra Socialforvaltningen.
- det er tydeligt, hvilke tiltag hhv. socialforvaltningen og skolen har mulighed for at iværksætte.

Socialforvaltningen ønsker i arbejdet med strategien omkring bekymrende fravær at sikre:

- at Socialforvaltningen kommer så tidligt ind i billedet som muligt. Som praksis er i dag, sker det ikke sjældent, at Socialforvaltningen først inddrages, hvis de tiltag, der iværksættes i skolens regi, ikke lykkes.
- klare arbejdsgange, hvor det er tydeligt for alle parter, hvem der gør hvad og hvornår, og at der er en gensidig forståelse af ansvarsfordeling i processen. Herunder, at der følges jævnlige op på hver enkelt barn eller ung, der har eller har haft bekymrende fravær.
- at der er en fælles politik i forhold til elevfravær, så der bliver mere ensartethed på området. Som det er i dag, er der fx forskellige rammer for registrering og indberetning af elevfravær på folkeskoler og privat-/friskoler. Derudover er der ikke en ensartet tærskel for, hvornår skolefravær betragtes som ’bekymrende’.
- at der ikke sker et ”slip” når elever dropper ud af (folke)skolen, men at Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen arbejder bedre sammen om at få barnet tilbage i skole.

SSP enkeltsagsbehandling

Faktaboks: Retningslinjer for SSP enkeltsagshåndteringen

I SSPs enkeltsagskoncept arbejdes ud fra en niveaudelt tilgang til håndtering af enkeltsager.

Enkeltsager gradueres i 4 niveauer afhængig af, hvor alvorlige forhold der er tale om:

1. Bekymrende adfærd
2. Førstegangskriminalitet
3. Gentagen alvorlig kriminalitet
4. Personfarlig kriminalitet

For hvert niveau er det præciseret, hvem der har ansvar for at handle på den unge, hvilke handlinger der skal iværksættes inden for en given tidsramme, samt hvilke karakteristika der definerer niveauerne.

Der er udarbejdet standardiserede skemaer til enkeltsagsbehandlingen på niveau 3 og 4, så der sikres en høj grad af systematik og ensartethed i enkeltsagsbehandlingen.

Derudover er der udarbejdet præcise anvisninger for opbevaring og arkivering af skemaerne. Dette betyder, at alle aktører i SSP kan dele alt relevant viden om de børn og unge, der behandles under enkeltsagskonceptet.

Beskrivelse af SSP enkeltsagskonceptet findes her:

<http://www.ssp.kk.dk/publikationer/Enkeltsagsbehandling%20hæfte%20%20web.pdf>

Case 3: En ung begår personfarlig kriminalitet

”Hamid på 14 år er i forbindelse med et røverisk overfald begået af ham og 2 af hans venner (der er over 15 år) blevet administrativt frihedsberøvet og afhørt af politiet. Efterfølgende er Hamid overgivet til de sociale myndigheder og frigivet.

Politiets afhøring af Hamid indikerer flere bekymrende forhold:

- Hamid har ikke modtaget undervisning gennem lang tid
- Hamid har tidligere været meget aktiv i ungdomsklub og i den lokale fodboldklub, men har droppet disse.
- Hamid har tidligere været sat i forbindelse med ”uheldige grupperinger” i den bebyggelse han bor i, og har tidligere været behandlet som niveau 1 sag (bekymrende adfærd) i SSPs lokaludvalg.
- Hamids storebror er godt kendt i SSP, Socialforvaltningen og af politiet.
- Hamids familie skønnes ikke at have de nødvendige ressourcer for at kunne give Hamid en ordentlig opvækst.

På baggrund af hans afhøring rejser politiet Hamid som en niveau 4 enkeltsag i SSPs ledergruppe, da denne sag kræver en overordnet

helhedsorienteret koordination fra de implicerede forvaltninger.

På mødet i ledergruppen oplyser børnefamilieteamchefen, at Socialforvaltningen allerede har initieret en §50 undersøgelse, der vil køre sideløbende med den koordinerede indsats.

På ledermødet fastsættes såvel overordnede mål for den koordinerede indsats og konkrete delmål vedrørende skole, fritid, hjemmet og kriminalitet.

Derefter beskrives og nedskrives præcist, hvad der skal ske i forhold til skolen, fritiden og derhjemme. Det aftales blandt andet, at skolen forestår vækning af Hamid, hvis han ikke er kommet i skole inden 8.30 hver morgen, og at Socialforvaltningen og politiet tager på hjemmebesøg hos Hamid og er i løbende kontakt med forældrene. Der sættes navn på de ansvarlige aktører i de forskellige forvaltninger og hos politiet.

Det aftales på ledermødet at tage sagen op igen på næstkommende ledermøde.”

Casen viser, hvor vigtigt det er, at:

- have beskrevne procedurer for det tværfaglige samarbejde.
- handle helhedsorienteret og koordineret, så flere instansers indsatser kan ske hurtigt og samtidigt.
- at have klare beskrivelser af, hvad der ønskes opnået med de forskellige indsatser.
- at beskrive konkret, hvordan der skal sættes ind, og sætte navn på, hvem der skal gøre det.
- at have en klar ansvarsfordeling mellem de aktører der omgiver barnet/den unge.

Socialforvaltningen ønsker i arbejdet med strategien omkring SSP samarbejdet bl.a. at sikre:

- at der arbejdes systematisk med enkeltsagskonceptet i forhold til alle børn og unge under 18 år, der udviser bekymrende adfærd på et af de fire niveauer.
- at SSP lokaludvalgene og ledergrupperne får tilstrækkelige sekretariatsbistand til at kunne behandle flere sager end tilfældet er nu.
- at der bliver fulgt med i, hvordan det går de unge, hvis sag er blevet behandlet under enkeltsagskonceptet for at kunne vurdere effekterne af enkeltsagskonceptet.

Samarbejdet i det opsøgende gadeplansarbejde

Faktaboks: Retningslinjer for det opsøgende arbejde

De københavnske klubber skal i henhold til målsætningerne for klubberne foretage opsøgende arbejde, men der er ikke nogen beskrevne retningslinjer for, hvordan det opsøgende gadeplansarbejde skal foregå eller præcist hvilke klubber, der skal gøre det. Det besluttet i de lokale klubbydelsfora, som består af den enkelte bydeles kommunale fritids- og ungdomsklubber.

Socialforvaltningen har opsøgende gadeplansarbejde i nogle bydele som en del af den forebyggende indsats, men der er ingen styrende retningslinjer for, hvorledes det foregår, og der er ingen beskrevne målsætninger for det.

Som et led i Sikker By indsatsen er der dog blevet udarbejdet fælles målsætninger for det opsøgende arbejde i 4 udsatte boligområder, og der vil i løbet af 2011 blive fulgt op på resultaterne af denne indsats.

Case 4: En gruppe af unge skaber larm og uro i et boligområde

”En gadeplansmedarbejder fra det lokale børnefamilieteam har lagt mærke til en gruppe af unge, som opholder sig på gaden ud til sent på aftenen, og som ofte skaber larm og uro i lokalområdet. Gadeplansmedarbejderen tager kontakt til gruppen af unge og snakker med de unge, om hvad de laver ude om aftenen.

De unge fortæller, at de ikke har nogen steder at gå hen, da de ikke må komme i den lokale klub, og at de keder sig.

Gadeplansmedarbejderen tager kontakt til klubben, som forklarer, at de ved flere lejligheder har været nødt til at bortvise nogen fra gruppen, fordi der opstår uroligheder, hver gang de er i klubben.

Gadeplansmedarbejderen og klubbens opsøgende medarbejder bliver enige om at tage sagen op på et SSP lokaludvalgsmøde.

Her viser det sig, at en lærer er bekymret for en af drengene i gruppen. Det drejer sig om Imran, som går i 9. klasse. Han har indtil for nylig spillet fodbold på et rimeligt højt plan, men i forbindelse med en skade er han begyndt at hænge ud med gruppen af drenge, som gadeplansmedarbejderen og klublederen er bekymret for. Imran er herefter begyndt at være træt og uoplagt når han er i skole, han får ikke lavet sine lektier og han følger ikke med i timerne.

På SSP lokaludvalgsmødet viser det sig at også politiet har kendskab til gruppen af drenge, og de har dem mistænkt for flere overfald og gaderøverier, der er begået i området.

Det besluttes derfor på SSP mødet at målrette indsatsen overfor denne gruppe af unge. Gadeplansmedarbejderne vil i samarbejde med klubben forsøge at få gruppen væk fra gaden med planlægning af fodbold turneringer og ture væk fra området.

Politiet vil patruljere mere i området og tage på hjemmebesøg hos de unge, de på nuværende tidspunkt har kendskab til.

Imrans lærer kontakter hans forældre for at gøre dem opmærksomme på hans bekymringer og for at lave faste aftaler omkring Imrans skolegang.

Ved det efterfølgende SSP lokaludvalgsmøde konstateres det, at de unge er begyndt at komme fast i klubben, uden at der opstår uro og tumult. Gruppen er blevet mere harmonisk, blandt andet konstateres det, at Imran har en god indflydelse på gruppen. Imran fungerer bedre i skolen og passer sit skolearbejde.”

Casen viser, hvor vigtigt det er, at:

- de professionelle aktører har et godt kendskab til lokalområdets børn og unge
- de forskellige professionelle aktører har et godt lokalt kendskab til hinanden og indbyrdes handlemuligheder
- alle aktører, der kan have et bidrag træder til og sammen viser mulighed for løsning af problematikken.
- der hurtigt reageres og handles, og at der bliver fulgt op på indsatsen.

Socialforvaltningen ønsker i arbejdet med strategien omkring det opsøgende gadeplansarbejde bl.a. at sikre:

- klare mål for det opsøgende gadeplansarbejde og mere viden om resultaterne af det opsøgende gadeplansarbejde
- en tættere organisatorisk forankring af gadeplansmedarbejdere på tværs af forvaltninger, så der er mere klarhed over metoder, mål og midler i det opsøgende gadeplansarbejde
- en bedre koordinering af gadeplansarbejdet på tværs af aktører i klubber og i Socialforvaltningen, så der er klarhed over, hvilke lokale aktører, der gør hvad, og hvordan sager bringes ind i SSP regi.